

Vad är bra familjeterapi?
27 / 8 2009

KJELL HANSSON

Vad är BRA familjeterapi?

BRA för vem?

Patienter, behandlaren, andra

BRA med tanke på vad?

Symtomen, relationen, lyckligare.

BRA i relation till en teori eller ideologi?

Följer man den teori man sagt att man ska följa

BRA i relation till den rådande diskursen?

OSV.

Vad är bra FAMILJeterapi?

VAD ÄR DÅ BRA FAMILJETERAPI?

“VETENSKAP OCH BEPRÖVAD ERFARENHET”

”PRIMIUM NON NOCERE”

**Viktigt
men
Det räcker inte**

- **Att ha en god vilja**
- **Att ha en bra teori**
- **Att tro på det man gör**
- **Hårt arbete**
- **Alla tycker det är bra**
- **Vi har alltid gjort så här**
- **Det känns rätt**
- **Någon kändis skrev en bok om det**
- **Det fungerar i USA**

MAN KAN INTE UNDVIKA BEGREPPET EVIDENS

- EVIDENS ÄR ETT HOT MOT IDEEN ATT INGEN VET NÅGOT MED VISS SÄKERHET
- EVIDENS ÄR ETT HOT MOT TANKEN ATT ALL BEHANDLING ÄR LIKA BRA.
- BARA KANSKE 10 % AV ALL BEHANDLING SOM GES ÄR PÅ NÅGOT SÄTT EVIDENSBASERAD
- EVIDENS ÄR HOT MOT IDEN ATT MAN INTE KAN GENERALISERA, ATT ALLA FAMILJER ÄR SÅ OLIKA ATT DOM INTE KAN JÄMFÖRAS
- EVIDENS ÄR ETT HOT MOT ALLA SOM TJÄNAR PENGAR PÅ ATT SPRIDA VAD SOM HELST
- STÖRSTA HOTET MOT EVIDENSBASERAD BEHANDLING ÄR ATT DET FINNS FÖR LITE FORSKNING

OM EVIDENS

- EVIDENS MÅSTE BYGGA PÅ EMPIRI
- VISSA TYPER AV FORSKNING KAN INTE PRODUCERA GENERALISERBAR KUNSKAP.
- SAMTAL MED NÅGRA PERSONER ELLER FAMILJER KAN INTE GE GENERALISERBAR KUNSKAP

EVIDENS OCH UTVECKLING

- EVIDENS INGET HINDER FÖR ATT PRÖVA NYA MODELLER SNARARE - TVÄRT OM
- DEN BÄSTA BEHANDLINGSMODELLER FÖR ETT PROBLEM ÄR TROLIGEN INTE UPPFUNNEN

DET FINNS INGEN EVIDENS FÖR
EVIDENS

DET FINNS INGEN EVIDENS FÖR
INGEN EVIDENS

O.S.V.

KUL MEN MENINGSLÖST

“VIKTIGAST ATT PATIENTER ÄR NÖJDA!”

- NÖJDHETSUNDERSÖKNINGAR OCH MOTSV. KVALITETSKONTROLLER NÖDVÄNDIGA MEN INTE TILLRÄCKLIGA
- MYCKET LITE SAMBAND MED NÖJDHET OCH BEHANDLINGRESULTAT

***“Manualer gör terapin mekanisk,
teknisk och maskinmässig!”***

- MANUALER INGET HINDER FÖR ATT TERAPEUTEN KAN VARA EMPATISK
- MANUALER ÄR INGET HINDER FÖR ATT TERAPEUTEN KAN VARA KREATIV
- MANUALER INGET HINDER FÖR ATT FÖLJA EN TERAPEUTISK PROCESS

ALLIANSPROBLEMET

- EN GOD ALLIANS ÄR TILLRÄCKLIGT FÖR EN BRA BEHANDLING.
- **NEJ**
- ALLIANSEN SVARAR FÖR DEN STÖRSTA FÖRKLARINGEN TILL BEHANDLINGSRESULTAT.
- **NEJ**
- ALL BEHANDLING ÄR LIKA BRA, DÄRFÖR BEHÖVS INTE FORSKNING.
- **NEJ**

DET ÄR SKILLNAD MELLAN FORSKNING OCH IDEOLOGI

- DEBATTEN OM TIME-OUT VID FÖRÄLDRAUTBILDNINGAR.
- DEN FORSKNING SOM FINNS TYDER PÅ ATT DET ÄR POSITIVT SNARARE ÄN NEGATIVT
- JESPER JUEL FRÄMST REPRESENTANT FÖR IDEOLOGI (ref. naturligtvis inte till befintlig forskning)

Modeller:

Med time out, $d = .52$

Utan time out. $d = .15$

Utåtagerande problem

Jennifer Wyatt Kaminski & Linda Anne Valle & Jill H. Filene & Cynthia L. Boyle (2008). A Meta-analytic Review of Components Associated with Parent Training Program Effectiveness. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 36:567-589

VAD KAN SKADA VARA?

- ATT PROBLEMEN BLIR VÄRRE AV BEHANDLING
- ATT INGEN FÖRÄNDRING UPPNÅS
- ATT MAN GÅR FÖR LÄNGE I TERAPI UTAN FÖRÄNDRING
- ATT FAMILJEMEDLEMMAR SKADAS
- ATT MAN HINDRAR ALTERNATIV EFFEKTIV TERAPI-TERAPEUT
- M.M.

NIVÅER FÖR EVIDENSBASERAT ARBETE

BEFORSKADE MANUALISERADE METODER MED POSITIVT RESULTAT

EVIDENSINFORMERADE FAMILJETERAPIMODELLER
Behandlingen styrs av tillgänglig forskning

TEORIBASERADE METODER
Man följer en viss teori i behandlingen

Hitte-på terapier
Man har varken evidens eller teori

“EVIDENS INFORMERAD FAMILJETERAPI”

- FAMILJETERAPI SOM ÄR GRUNDAD I OCH TAR HÄNSYN TILL AKTUELL FORSKNING
- MAN KAN INTE SOM FAMILJETERAPEUT VARA “NEUTRAL” TILL VÄLGRUNDAD FORSKNING
- DENNA FAMILJETERAPI KAN HA OLIKA SKOLOR SOM GRUND FÖRUTSATT ATT DET INTE KROCKAR MED MODELLENS GRUNDTEORI (“teoretiskt korsdrag”).

EXEMPEL 2

EJ FULLSTÄNDIGA BETYG I ÅK 9

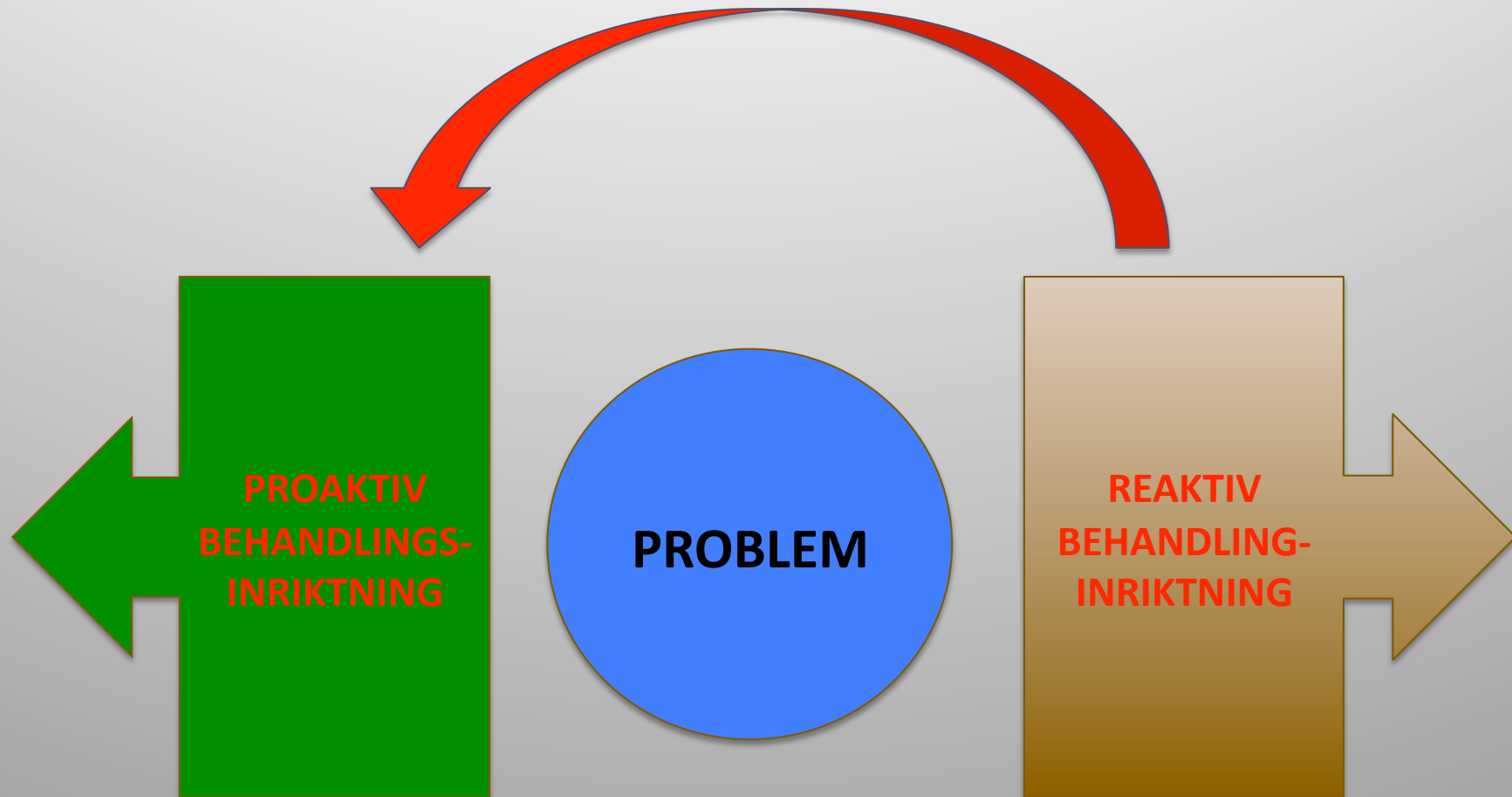
- MAN FINNER FÖRHÖJDA RISKER FÖR TONÅRSFÖRÄLDRAR
- SOCIALHJÄLPSBEROENDE
- ALLVARLIG KRIMINALITET
- MISSBRUK

**KONSEKVENSEN ÄR ATT I FAMILJETERAPI BÖR
MAN ALLTID PRATA OM VIKTEN AV SKOLA**

EXEMPEL 3.

- OM FORSKNING VISAT ATT MODELL XXX HAFT DEN BÄSTA EFFEKTEN VID PROBLEM YYY ÄR DET VIKTIGT ATT ANVÄNDA DEN MODELLEN.
- DET BETYDER INTE ALLA SOM BEHANDLAS MED XXX BLIR BOTADE.
- DET BETYDER BARA ATT DET ÄR DEN FÖR TILFÄLLET BÄSTA MODELLEN.
- LEGITIMERADE PSYKOTERAPEUTER KAN BLI FÄLLDA I ANSVARSNÄMND OM MAN INTE FÖLJER "BEST PRATICE"

BEHANDLINGSSTRATEGI

Samhällsekonomi

**Tidig antisocial karriär kostar
samhället 20 milj kr till vuxen
ålder (Cohen m fl, 1998)**

**Alkoholistkarriär kostar
samhället 11,5 milj kr
(Bremberg, 2004)**

**Utbilda föräldrar till 12 500 barn
– ”vinst” om 1 barn blir hjälpt**

NYA OMRÅDEN FÖR FAMILJETERAPI

- FAMILY MEDICIN
- BEHAVIOUR GENETICS
- TRANSPLANTATIONER
- KOMBINATIONER MED ANDRA BEHANDLINGAR
- SOM UTREDNING AV FAMILJEFÖRHÅLLANDEN

Vad är då bra **FAMILJETERAPI**?

**ATT MAN UTGÅR FRÅN EVIDENS OCH EVIDENSINFORMERAD
BEHANDLING**

**ATT MAN UTGÅR FRÅN RISK OCH SKYDDSAKTÖRER FÖR DET
PROBLEM MAN SKA HJÄLPA TILL MED**

**ATT MAN ARBETAR MED RELATIONEN MELLAN MÄNNISKOR;
KOMMUNIKATION, SAMSPEL, FUNKTION M.M.**

ATT MAN GER BÅDE STÖD OCH UTMANINGAR

ATT MAN ARBETAR MED FLERA FAMILJEMEDLEMMAR

ATT MAN HAR ETT MULTIPERSPEKTIV

M.M.

Konsekvenser?

- Hur ska legitimerade psykoterapeuter förhålla sig till evidens utifrån etiskt perspektiv?

Ansvarsfrågan

- Krävs en egen förbund/avdelning för att tillgodose deras intressen? Psykoterapeutexamen är en akademisk examen som leder till legitimation. **Intressefrågan**

- Hur utveckla och utvärdera nya modeller?

Utvecklingsfrågan

- Hur ska familjeterapin hävda sin legitimitet?

Legitimitetsfrågan